

POSTANOWIENIE

10 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 10 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M. W.

z udziałem J. K., M. S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M. W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 23 września 2022 r., XV Ca 1838/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od M. W. na rzecz J. K. i M. S. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia M. W. do dnia zapłaty tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(NM)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy w Chodzieży oddalił wniosek o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie udziału we współwłasności nieruchomości położonej w C. (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

Postanowieniem z 23 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację wnioskodawczyni oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższe postanowienie w całości. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie :

1. art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. nieważność postępowania polegająca na ustanowieniu składu Sądu, który nie jest sądem ustanowionym ustawą co spowodowało obniżenie standardu w zakresie rzetelnego postępowania sądowego i pozbawiło stronę wnikliwej i wszechstronnej oceny rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji co miało wpływ na wydane w sprawie orzeczenie.
2. art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 510 k.p.c. w zakresie ustalenia interesu prawnego i nadania status uczestnika współwłaścicielowi, którego udział nie jest objęty wnioskiem o zasiedzenie i którego prawo własności nie będzie wykreślane z księgi wieczystej w wyniku toczącego się postępowania.

Uczestnicy postępowania wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy rozważył zarzut nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji, polegający (zdaniem skarżącego) na niezgodnym z prawem składzie orzekającym, wydającym zaskarżone orzeczenie, tj. w składzie jednoosobowym.

Sąd Najwyższy uznał, że w sprawie nie zaistniała nieważność postępowania. Rozstrzygnięcie Sądu II instancji zostało wydane w oparciu o obowiązujące w jego dacie przepisy prawa, tj. art. 15zżs ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j.: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.). Zgodnie z nim w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego; w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawziętość lub precedensowy charakter sprawy. Zatem Sąd II instancji, wydając orzeczenie w przedmiotowej sprawie w składzie jednoosobowym, działał na podstawie i w granicach prawa. W konsekwencji brak jest podstaw do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane w warunkach nieważności postępowania.

Zupełnie niezrozumiałe są twierdzenia skargi, zawarte na stronach 3 i 4, jakoby skarżąca została pozbawiona prawa do sądu poprzez utratę zaufania do instytucji środka zaskarżenia. Informacje, zawarte w punktach 1) do 5) (na stronach 3 i 4 skargi) nie mają żadnego związku i w żaden sposób nie przekonują o nieważności postępowania, w szczególności z czego miałyby ona wynikać w niniejszej sprawie.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej

oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Konieczny jest stosowny jurydyczny wywód, na czym owe wątpliwości polegają, że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por.m.in. postanowienia z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08; z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15; z 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17; z 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17).

Zagadnienia i wątpliwości interpretacyjne, sformułowane przez skarżącą, nie czynią zadość opisanym powyżej wymaganiom. Skarżąca uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w sposób lakoniczny, wskazując, że ustalenie uczestników postępowania na podstawie art. 510 k.p.c. wpływa na szybkość i sprawność postępowania. Ustalanie interesu prawnego współwłaścicieli jest problematyczne. Precyzyjne ustalenie uczestników w kwestii zasiedzenia udziału współwłasności niewątpliwie przyczyni się do usprawnienia postępowań w tym zakresie, a zwłaszcza w kontekście postępowania dowodowego i składanych przez uczestników wniosków dowodowych. Przyjęcie, że współwłaściciel ma interes prawny i jest zainteresowany może prowadzić do sytuacji, że wniosek będzie popierany z uwagi na chęć uregulowania stanu prawnego nieruchomości, co nie odpowiada standardom ochrony prawa własności właściciela, który ma to prawo utracić. Skarżąca nie odniosła się w żaden sposób do orzecznictwa tak Sądu

Najwyższego, jak i sądów powszechnych, wydanych na kanwie art. 510 k.c., które uzasadniałyby rozważenie przez Sąd Najwyższy ewentualnych wątpliwości.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., w zw. z art. 98 § 1,1¹ i 3 oraz art. 99 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(NM)

[ms]